

**Biblioteka
LingVariów**

Tom 14

**Badania historycznojęzykowe
Stan, metodologia, perspektywy**

**pod redakcją
Bogusława Dunaja i Macieja Raka**

Uniwersytet Jagielloński
Wydział Polonistyki

akademicka.pl

BADANIA HISTORYCZNOJĘZYKOWE

STAN, METODOLOGIA, PERSPEKTYWY

MATERIAŁY KONFERENCJI NAUKOWEJ

KRAKÓW 21–22 WRZEŚNIA 2010 R.

akademicka.pl

Biblioteka „LingVariów”

T. 14

Redaktor naukowy serii

Mirosław Skarżyński

BADANIA HISTORYCZNOJĘZYKOWE

STAN, METODOLOGIA, PERSPEKTYWY

MATERIAŁY KONFERENCJI NAUKOWEJ

KRAKÓW 21–22 WRZEŚNIA 2010 R.

akademicka.pl

Z prac Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

BADANIA HISTORYCZNOJĘZYKOWE

STAN, METODOLOGIA, PERSPEKTYWY

MATERIAŁY KONFERENCJI NAUKOWEJ

KRAKÓW 21–22 WRZEŚNIA 2010 R.

pod redakcją
Bogusława Dunaja
i
Macieja Raka

**Księgarnia Akademicka
Kraków 2011**

Recenzenci
prof. dr hab. Krystyna Kleszczowa
prof. dr hab. Marek Cybulski

Redakcja
Emilia Kubicka

Korekta
Katarzyna Węgrzynek

Skład i łamanie
Małgorzata Manterys-Rachwał

Okładka
Paweł Sepielak

Publikacja dotowana
przez Wydział Polonistyki UJ

ISBN 978-83-7638-175-6

© Wydział Polonistyki UJ

KSIĘGARNIA AKADEMICKA
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel./fax 431-27-43, 422-10-33 w. 11-47
akademicka@akademicka.pl
www.akademicka.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
-------------	---

I. Zagadnienia ogólne

BOGUSŁAW DUNAJ: Potrzeby w zakresie badań najstarszej polszczyzny.....	13
JADWIGA KOWALIKOWA: Historia języka w perspektywie edukacyjnej	19
ZDZISŁAWA KRAŻYŃSKA, TOMASZ MIKA, AGNIESZKA SŁOBODA: Składnia staropolska – problemy i perspektywy badawcze	29
DOROTA ROJSZCZAK-ROBIŃSKA: Gdy wiedzie nas tekst, a bohater prowadzi za rękę... O wadach i zaletach pewnego postępowania z materiałem średniowiecznym	43
MONIKA SZPICZAKOWSKA: Język Adama Mickiewicza w świetle dotychczasowych badań – ustalenia i postulaty	53
ALEKSANDER WILKOŃ: Trwanie i jego rodzaje w języku	65
EWA WOŹNIAK: Z warsztatu badacza semantyki historycznej – uwagi o metodzie i źródłach.....	71

II. Zabytki języka polskiego

AGNIESZKA FLUDA-KROKOS: <i>Nowy wielki dykjonarz J. Mści X. Daneta opata francuski, łaciński i polski...</i> (1743–1745) – niezbędne źródło do historii języka polskiego.....	83
JOLANTA KLIMEK: Polonika kijowskie – nierozpoznana odmiana polszczyzny XVII stulecia? Rekonesans	91
MACIEJ MĄCZYŃSKI: Ze studiów nad słownictwem XVII-wiecznych medytacji norbertańskich	103
MARCELI OLMA: Listy małżeńskie z XIX wieku źródłem badań nad etykietą językową w ówczesnej polszczyźnie familijnej	113
IZABELA WINIARSKA-GÓRSKA: Szesnastowieczne przekłady <i>Biblii</i> na język polski jako czynniki sprawcze rozwoju polszczyzny literackiej. Nowe propozycje badawcze i edytorskie	123
ALEKSANDER ZAJDA: <i>Słowa prawne w rzeczy sobie podobne</i> Bartłomieja Groickiego	133

III. Edytorstwo źródeł historycznych

MAGDALENA KIERKOWICZ: <i>Projekt zasad wydawania tekstów staropolskich</i> wobec najnowszej praktyki wydawniczej	153
MAGDALENA SMOLEŃ-WAWRZUSISZYN, ANNA MAJEWSKA-WÓJCIK: Brachygrafia historyczna – terminologia, stan badań i perspektywy badawcze.....	163
MARIA TRAWIŃSKA: Jeszcze raz o <i>sestroku</i> . Z badań nad rękopisem rot sądowych	175
BOGDAN WALCZAK: O transkrypcji średniowiecznych zabytków językowych.....	185

IV. Historia języka a leksykografia

DOROTA ADAMIEC: Podhasło jako element opisu leksykograficznego w <i>Słowniku języka polskiego XVII i I. połowy XVIII wieku</i>	193
KRYSTYNA DATA: Miejsce wyrażen funkcyjnych w <i>Słowniku polszczyzny Jana Kochanowskiego</i>	201
ГАННА ДИДИК-МЕУШ: Інтерпретація службових частин мови у <i>Словнику української мови XVI – I половини XVII ст.</i>	209
MAŁGORZATA B. MAJEWSKA: Projekt <i>Małego słownika homonimów diachronicznych</i>	217

V. Słownictwo i frazeologia

EWA HORYŃ: Nazwy kar w XVIII-wiecznych tarnowskich księgach sądowych.....	227
AGNIESZKA JAWÓR: Historyczna zmienność związków frazeologicznych	239
EWELENA KWAPIEŃ: Metody badania słownictwa polszczyzny standardowej XIX wieku na podstawie danych leksykograficznych.....	251
AGATA KWAŚNICKA-JANOWICZ: <i>Dziać i dziejać</i> w słowiańskiej tradycji bartniczej.....	261
PAULINA MICHALSKA: <i>Słownik polszczyzny XVI wieku</i> w badaniach nad regionalnym różnicowaniem polszczyzny w zakresie leksyki	271
EWA MŁYNARCZYK: Statuty cechowe jako źródło słownictwa rzemieślniczego	279

VI. Zagadnienia gramatyki historycznej

JAN FELLERER: Próba wyjaśnienia zmian walencji czasowników typu <i>napelnić (coś, czegoś)</i>	289
НАТАЛІЯ ХОБЗЕЙ: Історичний та ареальний аспекти в дослідженні дієслів із префіксом <i>ви-</i>	297
ALINA KĘPIŃSKA: O potrzebie spojrzenia na ewolucję fleksji polskiej przez pryzmat funkcji końcówek	311
ELŻBIETA KRASNODĘBSKA: Odrzeczownikowe nazwy osobowe w polszczyźnie XVI wieku	321
RENATA PRZYBYLSKA: Staropolskie i współczesne czasowniki z prefiksem <i>roz-</i>	329
WŁADYSŁAW ŚLIWIŃSKI: O zależnościach między leksyką i składnią w poetyckich konstrukcjach nominalnych (na przykładzie wierszy renesansowych i barokowych).....	341
RAFAŁ ZARĘBSKI: O motywacji derywatów z prefiksami obcego pochodzenia w ujęciu historycznojęzykowym.....	353

VII. Dialektologia a historia języka

MACIEJ RAK: Materiały gwarowe z Podhala w zbiorach Archiwum Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie.....	367
KAZIMIERZ SIKORA: Gwarowa i ogólnopolska partykuła <i>ci</i> w perspektywie historycznej i porównawczej.....	377
BOGUSŁAW WYDERKA: O konieczności nowej syntezy dziejów języków na Śląsku	387

VIII. Varia

MONIKA KRESA: Księgi metrykalne jako źródło i program EXCEL jako narzędzie badań antroponimicznych	399
---	-----

MIROSLAWA SAGAN-BIELAWA: Aspekt językowy integracji społecznej na ziemiach polskich po 1918 roku (na materiale „Języka Polskiego” i „Poradnika Językowego”).....	413
IWONA STECZKO: Stan i perspektywy badań lingwistycznych nad XIX-wiecznymi <i>Napisami z pomników cmentarza krakowskiego</i>	421

akademicka.pl

akademicka.pl

© KSIĘGARNIA AKADEMICKA Sp. z o.o.

Adres: ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków,
tel./fax (12) 43 127 43, tel. (12) 422 10 33 w. 1167
e-mail: akademicka@akademicka.pl
KRS: 145510, NIP: 676-007-55-73

akademicka.pl